

***Statenstuk* 2004-117**

Wijziging van de Reglementen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest inzake de uitgangspunten voor de kosten-toedeling

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Milieu, Water en Groen op 22 maart 2004
- provinciale staten op 21 april 2004
- fatale beslisdatum: n.v.t.

Voorgestelde status: **B-stuk**

Behandeld door de heer J. Kuiper, telefoonnummer (0592) 36 58 95

Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra

iding

De kostentoedelingsverordeningen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest zijn op 1 januari 2000 in werking getreden. De Kostentoedelingsverordening behoeft onze goedkeuring en dient tenminste eenmaal per vijf jaar te worden herzien. Dit betekent dat de kostentoedelingsverordeningen van deze waterschappen uiterlijk op 1 januari 2005 herzien moeten zijn.

In de huidige reglementen van de waterschappen zijn de uitgangspunten opgenomen die bij de toedeling van de kosten van het waterschap over de categorieën belanghebbenden in acht genomen moeten worden. Omdat de waterschappen het voornemen hebben een nieuw kostentoedelingsstelsel toe te gaan passen, hebben zij ons bij brieven van 9 december 2003, kenmerk 0000/03.2820, en 8 december 2003, kenmerk 4405, verzocht de in de reglementen opgenomen uitgangspunten voor de kostentoedeling aan te passen.

De waterschappen hebben verzocht te bevorderen dat de reglementen worden gewijzigd, waarbij de kosten van het waterkwantiteitsbeheer van het oppervlaktewater voor een deel worden toegerekend aan belangencategorieën op basis van de methode-Delfland (risicobenadering) en voor een deel op basis van de methode-Oldambt (kostenveroorzaking). Op basis van de nieuwe uitgangspunten kunnen de waterschappen dan in het tweede halfjaar van 2004 nieuwe kostentoedelingsverordeningen gaan vaststellen.

vies

Besluiten tot een wijziging van de Reglementen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest inzake de uitgangspunten voor de kostentoedeling.

etbaar/Beoogd beleidseffect

De waterschappen krijgen financiële ruimte voor het uitvoeren van waterhuishoudkundige maatregelen in het kader van Waterbeheer 21^e eeuw (WB21).

umenten

- Een combinatie van kostentoedeling volgens de methode-Delfland en de methode-Oldambt sluit aan bij de waterhuishoudkundige situatie in beide waterschappen en met de kosten van het kwantiteitsbeheer.*

Bij een combinatie worden de kosten van het waterkwantiteitsbeheer die betrekking hebben op de maatregelen ter bescherming tegen wateroverlast toegedeeld op basis van de methode-Delfland (risicobenadering). De overige kosten van het waterkwantiteitsbeheer (detailwaterbeheer en peil-beheer) worden toegedeeld op basis van de methode-Oldambt (kostenveroorzaking).
- Een combinatie van koste toedeling volgens de methode-Delfland en de methode-Oldambt past bij de hoofdkenmerken van de gebieden van beide waterschappen.*

Een combinatie past bij de hoofdkenmerken van beide waterschappen, veel open landelijk gebied met hoge en lage gronden, weinig bebouwing, weinig ingezetenen en veel landbouwgronden met een detailwaterbeheersing, met daarnaast een boezemsysteem van collectieve aard met bescherming van de lage gronden en het stedelijk gebied tegen hoog water.

3. *De waterschappen maken steeds meer kosten die van collectieve aard zijn.*

De taakuitoefening door de waterschappen heeft het afgelopen decennium een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt, die ertoe heeft geleid dat waterschappen steeds meer kosten voor werken en werkzaamheden maken die niet (meer) rechtstreeks aan een specifieke belangencategorie kunnen worden toegedeeld. Door de invoering van de watersysteembenadering, de invulling van de brede kijk, integraal waterbeheer en stedelijk waterbeheer krijgt het waterschap steeds meer een verantwoordelijkheid om ook vanuit het waterbeheer te zorgen voor het kunnen wonen, werken en recreëren in het waterschapsgebied. Hoewel deze verbrede taakuitoefening in eerste aanleg is gefinancierd uit de ingezetenenomslag, heeft het grote maatschappelijke belang van deze taken tot gevolg dat steeds meer kosten niet op basis van het kostenveroorzakingsprincipe aan belangencategorieën kunnen worden toegerekend. De ingrijpende waterhuishoudkundige maatregelen die de waterschappen de komende jaren moeten nemen in het kader van WB21 zijn primair gericht op de bescherming tegen wateroverlast. Ook deze kosten hebben een meer collectief karakter en zijn daarom niet rechtstreeks toe te delen aan een belangencategorie. De huidige kostenverdeling sluit daarom niet meer goed aan bij het belang bij de taakuitoefening. Aanpassing van de kostentoedelingsverordeningen van de waterschappen is daarom noodzakelijk.

Uitvoering

Planning

Werkingtrede van het voorstel per 1 juli 2004 en toepassing door de waterschappen voor de omslagheffing per 1 januari 2005.

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

N.v.t.

Partijen betrokkenen

Provincies Groningen en Fryslân en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest. Het Rijk voor wat betreft de goedkeuring.

Communicatie

N.v.t.

Agenda

1. Notitie financiering waterschapstaken
2. Overzicht van de bestaande bepalingen in de Reglementen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest inzake uitgangspunten omslagen

 inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 24 februari 2004
Kenmerk: 8/6.6./2004001626

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter
J.D. Nauta, secretaris

jh/coll.

Algemeen

Op grond van de Waterschapswet dient het algemeen bestuur van het waterschap ten behoeve van de omslagheffing een verordening vast te stellen waarin per waterschapstaak het kostenaandeel is opgenomen voor ieder van de categorieën belanghebbenden die in het algemeen bestuur zijn vertegenwoordigd. De kostentoedelingsverordening dient ten minste eenmaal per 5 jaar te worden herzien. De kostentoedelingsverordeningen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest moeten op 1 januari 2005 herzien zijn. De kostentoedelingsverordeningen hebben de goedkeuring van de colleges van gedeputeerde staten van Groningen, Drenthe en Fryslân (alleen Noorderzijlvest) nodig.

Beide waterschappen hebben een onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkelingen in de taakuitoefening die van invloed kunnen zijn op de financiering van de waterschapstaken. Op basis daarvan zijn de waterschappen tot de conclusie gekomen dat een aanpassing van de uitgangspunten voor de kosten-toedeling in hun reglement nodig is.

Wij zijn van mening dat de huidige kostentoedeling onvoldoende recht doet aan een evenwichtige toedeling van de kosten over de verschillende belangencategorieën.

De huidige kostentoedeling is sterk geënt op kostenveroorzaking, dus op een direct en continu belang van bepaalde categorieën bij de voorzieningen van het waterschap, de zogenaamde methode-Oldambt. Een deel van de voorzieningen die het waterschap treft zijn echter collectief van aard en kunnen niet direct aan een belangencategorie worden toegerekend. De verschillen in voorzieningenniveau tussen de belangencategorieën komen vooral tot uitdrukking bij het peilbeheer en de detailwaterbeheersing en in mindere mate bij het boezembeheer en een deel van de maatregelen in het kader van WB21. Deze voorzieningen zijn veel meer gericht op de instandhouding van onroerende zaken dan op de aanwendingsmogelijkheden ervan, waarbij een kostentoedeling op basis van waarde meer op z'n plaats zou zijn, een kostentoedeling volgens de zogenaamde methode-Delfland. Naar de toekomst gezien is ook te verwachten dat maatregelen die genomen worden om de veiligheid van het watersysteem te vergroten meer een collectief karakter hebben en niet gericht zijn op één specifieke belangencategorie. Wanneer die kosten duidelijk gewaarmerkt worden, is een toedeling van de kosten aan de belangencategorieën gebouwd en ongebouwd naar een verhouding gebaseerd op waarde te rechtvaardigen. Het kostenaandeel van de ingezetenen wordt bepaald aan de hand van de bevolkingsdichtheid van het gebied binnen een marge van 20.

Tot nu toe worden voor het aandeel van de categorie ingezetenen in de kosten waterkering andere marges gehanteerd. Voor een bevolkingsdichtheid van 0 tot 350 inwoners per km² is dat 35 à 40%. Het is nu de bedoeling het aandeel af te stemmen op het aandeel in de kosten kwantiteitsbeheer. Hetzelfde geldt voor de bepaling van de verhouding ongebouwd en gebouwd op basis van de waarde in het economisch verkeer.

Om voor een deel van de kosten gemaakt voor het kwantiteitsbeheer van het oppervlaktewater een toedeling van kosten naar de belangencategorieën gebouwd en ongebouwd op basis van waarde mogelijk te maken, is een aanpassing van artikel 33 van de reglementen van meergenoemde waterschappen nodig. In het ontwerpbesluit is dat nader uitgewerkt.

De huidige bepalingen ten aanzien van de omslagen voor de taken waterkeringszorg, waterkwantiteitszorg en de vaarwegenzorg zijn ter vergelijking op een bijlage weergegeven.

De bepalingen voor de omslagheffing voor de taak waterkwaliteitszorg zijn vastgelegd in de Wet ontreiniging oppervlaktewateren.

Bestuurssamenstelling

Het is gebruikelijk dat wanneer de kostentoedelingsverordening wordt aangepast en het aandeel van de belangencategorieën in de totale kosten van het waterschap daardoor wijzigt, ook gekeken wordt of daardoor ook de bestuurssamenstelling gewijzigd moet worden. Geconcludeerd wordt dat de wijziging van het reglement geen invloed heeft op de samenstelling van het bestuur, omdat de berekende zetelverdeling over de categorieën van belanghebbenden nagenoeg overeenkomt met de in de huidige reglementen opgenomen bestuurszetels per categorie.

Hierna is dat nader uitgewerkt.

Tweestappenmethode

Bij het bepalen van het aantal zetels per belangencategorie wordt een tweestappenmethode (methode Zuid-Holland) gevolgd. Bij deze methode wordt als eerste stap het totaal aantal zetels verdeeld over de verschillende taken van het waterschap. Deze verdeling vindt plaats op basis van het relatieve maatschappelijke belang van die taken. Het aantal zetels per taak wordt vervolgens over de bij die taak belanghebbende categorieën verdeeld naar rato van het kostenaandeel dat iedere categorie bijdraagt aan de totale kosten die aan die taak verbonden zijn.

- *Stap 1: verdeling zetels over taken*

In de eerste stap wordt het aantal zetels op basis van het relatieve maatschappelijke belang verdeeld over de taken waterkeringszorg, oppervlaktewater kwantiteitsbeheer en oppervlaktewater kwaliteitsbeheer.

Het relatieve maatschappelijke belang is afhankelijk van de geografische situatie in een bepaald gebied en kan mede afgemeten worden aan de hand van de materiële en immateriële schade die ontstaat als deze taak niet wordt uitgeoefend. Het relatieve maatschappelijke belang van de taken kan als volgt uit de Waterschapswet worden afgeleid:

- a. aard van het maatschappelijk belang van de taken;
- b. omvang van het maatschappelijk belang van de taken.

Ad a.

Het geven van veiligheid (waterkeringszorg), een optimale waterbeheersing (oppervlaktewaterkwantiteitsbeheer) en het beschermen en vergroten van de kwaliteit van het watersysteem (oppervlaktewaterkwaliteitsbeheer), zijn alle drie van groot maatschappelijk belang. Alle drie bepalen de leefbaarheid van een gebied. Wanneer een taak wegvalt, kan een van beide andere taken of kunnen beide andere taken niet goed uitgeoefend worden.

Ad b.

De omvang van het maatschappelijk belang van een taak heeft wel een onderscheidend vermogen om te bepalen hoe groot het relatieve maatschappelijke belang van een taak is. Dit hangt sterk samen met de geografische situatie ofte wel gebiedskenmerken van het waterschap.

Wat betreft de taak waterkeringen, gelet op het feit dat niet het gehele gebied van het waterschap wordt beschermd door de waterkeringen en het in verhouding geringe budget van de taak waterkering, is het redelijk dat de waterkeringszorg minder zetels krijgt dan de taken oppervlaktewaterkwantiteit en oppervlaktewaterkwaliteit.

Dit leidt dan tot de verhouding:

- waterkering 20%
- waterkwantiteit 40%
- waterkwaliteit 40%

Uitgaande van 31 zetels betekent dit voor de taak waterkering 6,2 zetels, de taak waterkwantiteit 12,4 zetels en waterkwaliteit 12,4 zetels.

- *Stap 2: verdeling zetels per taak naar rato van het kostenaandeel*

In stap 2 worden per taak de zetels die aan de taak zijn toegekend naar rato van het kostenaandeel verdeeld over de belangencategorieën bij deze taak. Ten behoeve van de bestuurssamenstelling is op basis van het onderzoek van de waterschappen naar een nieuwe kostentoedeling een opzet gemaakt van de kostentoedeling voor de taken waterkeringszorg en oppervlaktewater kwantiteitsbeheer.

Voor de taak oppervlaktewaterkwaliteitsbeheer worden de kosten verdeeld tussen de categorieën ingezetenen (als huishoudelijke vervuilers) en gebruikers bedrijfsgebouwd op basis van het aandeel dat deze beide categorieën betalen aan heffingen op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Dit levert rechtlijnig gerekend de volgende zetelverdeling over de taken op, waarbij de kolommen A1 tot en met A3 betrekking hebben op de zetelverdeling per taak en de overige kolommen 1A tot en met 4B betrekking hebben op de zetelverdeling per belangencategorie per taak en totaal.

Hunze en Aa's

Taken A1	Procent A2	Zetels A3	Procent 1A	Ingezetenen zetel 1B	Procent 2A	Ongebouwd zetel 2B	Procent 3A	Gebouwd zetel 3B	Procent 4A	Bedrijfs- gebouwd 4B
Waterkering	20	6,2	25	1,5	30	1,8	45	2,7		
Waterkwan- titeit	40	12,4	25	3,1	47,3	5,8	27,7	3,4		
Waterkwali- teit	40	12,4	75	9,3					25	3,1
Totalen	100	31		13,9		7,6		6,1		3,1
Huidige Zetels				14		7		7		3

Noorderzijlvest

Taken A1	Procent A2	Zetels A3	Procent 1A	Ingezete- nen zetel 1B	Procent 2A	Onge- bouwd zetel 2B	Procent 3A	Gebouwd zetel 3B	Procent 4A	Bedrijfs- gebouwd 4B
Waterkering	20	6,2	25	1,55	26,6	1,65	48,4	3,0		
Waterkwan- titeit	40	12,4	25	3,1	46,15	5,72	28,85	3,58		
Waterkwali- teit	40	12,4	75	9,3					25	3,1
Totalen	100	31		13,95		7,37		6,58		3,1
Huidige Zetels				14		7		7		3

Op basis van vorenstaande gegevens moet geconcludeerd worden dat er geen aanleiding is de bestuursamenstelling te gaan wijzigen.

Toelichting op het nieuwe artikel 33

De tekst van het artikel heeft betrekking op de uitgangspunten die voor de toedeling van de kosten van het kwantiteitsbeheer aan de belangencategorieën ongebouwd, gebouwd en ingezetenen in acht moeten worden genomen. Daarbij gaat het om twee soorten kosten. De kosten die gemaakt worden voor het boezembeheer en de resterende kosten van het kwantiteitsbeheer. Welke kosten aan het boezembeheer worden toegerekend zal in de kostentoedelingsverordening nader moeten worden aangegeven.

In het eerste lid is bepaald dat het aandeel van de ingezetenen in de kosten wordt bepaald op basis van de bevolkingsdichtheid in het waterschap. Op basis van de oude bepaling wordt het aandeel bepaald naar de mate van afhankelijkheid en de bevolkingsdichtheid. Hiervoor geldt een marge van 20% à 25 % volgens aanbeveling werkgroep-Havelaar (1989). Binnen deze marge kan ook nu het aandeel van de ingezetenen door het algemeen bestuur van het waterschap worden bepaald, rekening houdend met ontwikkelingen na 1989.

Procedure

De waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest zijn interprovinciale waterschappen. Voor het wijzigen van de reglementen zijn de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe bevoegd. De reglementswijzigingen moeten op 1 juli 2004 in werking treden, omdat de waterschappen voor 1 januari 2005 een nieuwe kostentoedelingsverordening zullen moeten vaststellen voor toepassing in 2005. Deze reglementswijzigingen vinden plaats op verzoek van beide waterschappen en zij hebben te kennen gegeven af te zien van het overleg ex artikelen 3 en 4, als bedoeld in de Waterschapswet, over het bijgevoegde ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit heeft van 12 januari tot en met 9 februari 2004 ter inzage gelegen. Gedurende die termijn konden belanghebbende bedenkingen indienen. Er zijn geen bedenkingen ingediend.

Na vaststelling van het besluit door provinciale staten van Groningen, Fryslân en Drenthe zal dit besluit ter goedkeuring worden gestuurd aan de minister van verkeer en waterstaat.

Tijdelijke referendumwet

De reglementswijzigingen zijn op basis van de Tijdelijke referendumwet referendabel. Dit houdt onder meer in dat de Referendumverordening zes weken na publicatie van kracht gaat, om de burgers de mogelijkheid te geven een referendum aan te vragen.

Notitie financiering waterschapstaken

De noodzaak tot herziening van de kostentoedelingsverordeningen van de waterschappen.

Wettelijke noodzaak

De algemene besturen van de waterschappen moeten op grond van de Waterschapswet voor de omslagheffing een verordening vaststellen. In deze verordening moet per waterschapstaak het kosten-aandeel van ieder van de categorieën belanghebbenden, die in het algemeen bestuur zijn vertegenwoordigd, worden opgenomen. De kostentoedelingsverordening moet tenminste eenmaal per vijf jaar worden herzien. Op grond van de Waterschapswet moet bij de kostentoedeling de aard en de omvang van het belang van de onderscheidene categorieën bij de behartiging van de waterschapstaak in aanmerking worden genomen.

De kostentoedelingsverordeningen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest zijn op 1 januari 2000 in werking getreden. Dit betekent dat deze verordeningen op 1 januari 2005 herzien moeten zijn. De algemene besturen van de waterschappen zullen daarom hoe dan ook in de tweede helft van 2004 een kostentoedelingsverordening moeten vaststellen en ter goedkeuring aan de colleges van gedeputeerde staten van de provincies Drenthe, Groningen en Fryslân (alleen Noorderzijlvest) moeten voorleggen.

Materiële noodzaak

De taakuitoefening door de waterschappen heeft de afgelopen decennium een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt, die ertoe heeft geleid dat waterschappen steeds meer kosten voor werken en werkzaamheden maken die niet (meer) rechtstreeks aan een specifieke belangencategorie kunnen worden toegedeeld. Door de invoering van de watersysteembenadering, de invulling van de brede kijk, integraal waterbeheer en stedelijk waterbeheer kreeg het waterschap steeds meer een verantwoordelijkheid om ook vanuit het waterbeheer te zorgen voor het kunnen wonen, werken en recreëren in het waterschapsgebied. Hoewel deze verbrede taakuitoefening in eerste aanleg is gefinancierd uit de ingezetenenomslag, heeft het grote maatschappelijke belang van deze taken tot gevolg dat steeds meer kosten niet op basis van het kostenveroorzakingsprincipe aan belangencategorieën kunnen worden toegerekend.

De ingrijpende waterhuishoudkundige maatregelen die de waterschappen de komende jaren moeten nemen in het kader van WB21 zijn primair gericht op de bescherming tegen wateroverlast. Ook deze kosten hebben een meer collectief karakter en zijn daarom niet rechtstreeks toe te delen aan een belangencategorie.

De huidige kostenverdeling sluit daarom niet meer goed aan bij het belang bij de taakuitoefening. Aanpassing van de kostentoedelingsverordeningen van de waterschappen is daarom noodzakelijk.

Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Het doen van onderzoek naar de kostentoedeling en het opstellen en vaststellen van een kostentoedelingsverordening is de verantwoordelijkheid c.q. bevoegdheid van het bestuur van het waterschap. De colleges van gedeputeerde staten moeten de vastgestelde kostentoedelingsverordeningen goedkeuren. In de reglementen van de waterschappen zijn de uitgangspunten voor de kostentoedeling opgenomen. Bij wijziging van de kostentoedelingssystematiek kan het noodzakelijk zijn dat ook de uitgangspunten die in de reglementen zijn opgenomen moeten worden aangepast. De bevoegdheid tot het vaststellen van een wijziging van de reglementen ligt bij provinciale staten. De minister van verkeer en waterstaat moet uiteindelijk de wijziging goedkeuren.

Landelijke ontwikkelingen

In de negentiger jaren van de vorige eeuw is de Unie van waterschappen een discussie getart over de financiering van de waterschapstaken. De kostentoedeling van de waterschappen, en met name de toegepaste systematiek (lees: Oldambt), werd te ondoorzichtig, complex en aan de burger niet uitlegbaar gevonden. Bovendien is deze methodiek reeds begin jaren tachtig door de waterschappen geïntroduceerd als kostentoedelingssystematiek, waardoor de systematiek niet geheel meer aansluit bij de kostensoorten die door de waterschappen worden gemaakt. De kostentoedeling moest eenvoudig, helder en transparant zijn. De door de Unie ingestelde Werkgroep "Waterschapsbelastingen in de 21e eeuw" (Commissie Togtema) heeft hierover indertijd behartenswaardige aanbevelingen gedaan. Deze commissie heeft onder meer aanbevolen om de taken waterkwantiteitsbeheer en waterkeringszorg tot één taak samen te voegen: het watersysteembeheer, het aandeel van de ingezetenen te baseren op de inwonerdichtheid, de toedeling van het aandeel voor de gebouwde en ongebouwde eigendommen te baseren op de waardeverhouding en de kosten van het watersysteem aan te vullen met de kosten van regenwaterafvoer en passief waterkwaliteitsbeheer.

Mede op basis van door de Unie en het Interprovinciaal Overleg gedane voorstellen voor de financiering waterbeheer, wordt thans een Interdepartementaal Beleidsonderzoek Water (IBO-Water; door de Ministeries Verkeer en Waterstaat, Vokshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en Financiën) uitgevoerd over in principe de financiering van het "totale" waterbeheer. Naar verwachting zullen de resultaten van het IBO-Water in januari 2004 bekend worden. In dit onderzoek wordt nagedacht over de mogelijkheid tot het invoeren van een waterschapsfonds, van een landelijk systeem van waterheffingen (efficiency verbeteringen), van een watersysteemheffing met afkoppeling van de regenwatercomponent van de riolering of van een landelijk systeem met aanvullende regionale heffingen. Deze gedachten, die voor een deel een veralgemenisering van de waterheffingen in zich hebben, zullen niet tussen nu en vijf jaar ingevoerd kunnen worden.

Een andere landelijke ontwikkeling is dat de waterschappen in Nederland op grote schaal onderzoek doen naar kostentoedeling, waarbij meerdere systematieken en varianten in beeld zijn. Het lijkt erop dat een groot aantal waterschappen gaat kiezen voor de invoering van de methode Delfland voor toedeling van de waterschapskosten. Deze methodiek deelt de kosten toe op basis van de waardeverhouding tussen de roerende en onroerende zaken.

Algemene uitgangspunten/stellingen voor de toedeling van de waterschapskosten

- De kosten van het waterkwantiteitsbeheer die in de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest worden gemaakt, worden enerzijds veroorzaakt door maatregelen die bescherming moeten bieden tegen wateroverlast (beheer en onderhoud van de boezem), anderzijds door maatregelen voor het detailwaterbeheer en het peilbeheer. Uit berekeningen op basis van de begroting 2003 van het waterschap Hunze en Aa's blijkt dat ongeveer 25% van de kosten van het kwantiteitsbeheer worden veroorzaakt door het beheer en onderhoud van de boezem.
- Op hoofdlijnen zijn de maatregelen ter bescherming tegen wateroverlast sterk gericht op de "instandhouding" van de onroerende zaken (vergelijkbaar met de toedeling van kosten van de zeedijken; primaire waterkeringen), terwijl de maatregelen voor het detailwaterbeheer en het peilbeheer veel meer gericht zijn op de "aanwendingsmogelijkheden" van de onroerende zaken.
- Afgezien van het IBO-Water, waarvan de uitkomsten nog onduidelijk zijn, moet voor een kostentoedelingssystematiek worden gekozen die voor langere tijd mee kan. Voorkomen moet worden dat burgers door toepassing van (weer) een andere kostentoedelingssystematiek weer anders de kosten krijgen toebedeeld.
- Gelet op de forse investeringen die de komende jaren gedaan moeten worden, moet de te kiezen systematiek groeimogelijkheden (groeimodel) in zich hebben, waardoor een evenwichtige verdeling gelijke trend kan houden met het tempo van investeringen.
- De toedeling van de kosten van het waterschap moet recht doen aan de specifieke waterhuishoudkundige situatie in Groningen en Noord-Drenthe.

Mogelijkheden voor aanpassing van de kostentoedeling

Voor aanpassing van de kostentoedeling zijn de volgende twee best denkbare oplossingen mogelijk.

1. De combinatievariant (methode Delfland en methode Oldambt) en
2. De methode Delfland.

Ad 1

Bij de combinatievariant worden de kosten van het waterkwantiteitsbeheer die betrekking hebben op de maatregelen ter bescherming tegen wateroverlast toegedeeld op basis van de methode Delfland (risicobenadering). De overige kosten van het waterkwantiteitsbeheer (detailwaterbeheer, peilbeheer) worden toegedeeld op basis van de methode Oldambt (kostenveroorzaking).

Bij de methode Delfland worden de kosten toegerekend op basis van de waardeverhouding tussen de gebouwde en ongebouwde onroerende zaken. De waarde van de gebouwde onroerende zaken is het totaal aan WOZ-waarden. De waarde van de ongebouwde onroerende zaken wordt bepaald op basis van de verkoopcijfers van (agraris) grondgebruik en schattingen van de (verkoop)waarde van de overige soorten grondgebruik. Ook de individuele aanslag voor eigenaren van gebouwde onroerende zaken is gebaseerd op de WOZ-waarde. Hoe hoger de WOZ-waarde des te hoger de waterschaps-aanslag.

De methode Oldambt is de systematiek die momenteel voor de toedeling van alle kosten van het waterkwantiteitsbeheer wordt gebruikt. Op basis van deze methode worden de kosten aan de categorieën van belanghebbenden toegedeeld op basis van kostenveroorzaking, oftewel op basis van de voorzieningen die de categorie vraagt.

Sterke kanten

- Deze kostentoedelingsmethodiek sluit goed aan bij de waterhuishoudkundige situatie (structuur van het gebied) in Groningen en Noord-Drenthe. Sluit goed aan bij de taakuitoefening door de waterschappen. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld het gebied van het Wetterskip Fryslân dat door de omvang van de boezem met boezemgronden veel meer aansluit bij de methode Delfland.
- Deze variant heeft de gewenste groeimogelijkheden in zich. Ook toekomstige investeringen in de waterhuishoudkundige infrastructuur kunnen met deze methodiek toegedeeld worden, zonder de evenwichtigheid in de kostentoedeling geweld aan te doen.
- Met deze methodiek kunnen de waterschappen langere tijd vooruit met, afhankelijk van de verandering in de omstandigheden, de mogelijkheid van doorgroei naar de methode Delfland.
- Deze variant kan een eerste stap zijn naar een verbreding en veralgemenisering van de waterschapsheffingen.

Zwakke kant

- Doordat voor een groot gedeelte de methode Oldambt gehandhaafd blijft, blijft de kostentoedeling ingewikkeld en ondoorzichtig.
- Deze methode is gedeeltelijk gedateerd.

Ad 2

Bij de methode Delfland worden de kosten van het waterkwantiteitsbeheer tussen de ongebouwde en gebouwde onroerende zaken verdeeld op basis van de waardeverhouding tussen deze categorieën. Het belang bij de taakuitoefening door het waterschap wordt bij deze methodiek dus bepaald door de waarde van de onroerende zaak. Deze methodiek is aan het eind van de vorige eeuw voor het waterschap Delfland ingevoerd. Na de ervaringen met de wateroverlast in 1998 en 1999 was het waterschap van mening dat de bestaande kostentoedeling niet meer rechtvaardig was.

De redenen hiervoor waren: de afstroming van water uit het boezemland droeg bij aan de wateroverlast in de polders, de sterk toegenomen inbreng van het waterschap in het stedelijk waterbeheer en de grote oppervlakte aan bebouwd gebied, waaronder de glastuinbouw. Deze methodiek zal de komende jaren in den lande steeds meer door de waterschappen worden ingevoerd.

Sterke kanten

- Het is een eenvoudige, transparante en aan de burger uit te leggen methodiek.
- Door de introductie van de waardeverhouding worden de waterschapsheffingen meer naar draagkracht geheven.
- De methodiek is toekomstgericht, en is een goede opmaat naar IBO-water als de introductie van landelijke heffingen wordt doorgezet.

Zwakke kanten

- De methodiek sluit nu en in de nabije toekomst niet aan bij de specifieke waterhuishoudkundige situatie in Groningen en Noord-Drenthe. Bovendien is de verstedelijking, zoals bijvoorbeeld in het waterschap Delfland (voorlopig), niet aan de orde.
- Bij het nu invoeren van deze methodiek wordt vooruitgelopen op een situatie die mogelijk pas over tien tot vijftien jaar (HOWA-maatregelen) wordt uitgevoerd.
- De lastenverschuiving die door deze methodiek optreedt ten gevolge van de ongebouwde onroerende zaken, moet mogelijk door de uitkomsten van IBO-water weer gedeeltelijk worden bijgesteld.

Vergelijking van de tarieven bij toepassing van één van de twee varianten door de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest

Waterschap Hunze en Aa's

Categorie	Combinatievariant		Methode Delfland	
	Percentage Kostentoedeling	Tarief in euro	Percentage Kostentoedeling	Tarief in euro
Ingezetenen	25,0 (22,5)	40,59 (36,92)	25,0 (22,5)	40,59 (36,92)
Gebouwd	27,7 (22,2)	0,78 (0,64)	46,4 (22,2)	1,23 (0,64)
Ongebouwd	47,3 (55,3)		28,6 (55,3)	
Klasse 1		22,35 (27,27)		13,77 (27,27)
Klasse 2		47,90 (56,33)		29,50 (56,33)
Klasse 3		79,84 (92,65)		49,16 (92,65)
Klasse 4		22,35 (27,27)		13,77 (27,27)

De getallen tussen haakjes hebben betrekking op de huidige kostentoedeling.

Waterschap Noorderzijlvest

Categorie	Combinatievariant		Methode Delfland	
	Percentage Kostentoedeling	Tarief in euro	Percentage Kostentoedeling	Tarief in euro
Ingezetenen	25,0(22,5)	34,45 (31,50)	25,0 (22,5)	34,45 (31,50)
Gebouwd	28,7 (22,7)	0,69 (0,56)	49,0 (22,7)	1,13 (0,56)
Ongebouwd	46,3 (54,8)		26,0 (54,8)	
Klasse 1		0,00 (0,00)		0,00 (0,00)
Klasse 2		37,78 (46,00)		22,04 (46,00)
Klasse 3		65,73 (77,40)		38,36 (77,40)
Klasse 4		75,55 (88,40)		44,09 (88,40)

De getallen tussen haakjes hebben betrekking op de huidige kostentoedeling.

Het nut en de noodzaak voor het herzien van het kostentoedelingsysteem wordt onderschreven. Gelet op de forse investeringen die de komende jaren gedaan moeten worden, moet de te kiezen systematiek groeimogelijkheden (groeimodel) in zich hebben, waardoor een evenwichtige verdeling gelijke trend kan houden met het tempo van investeringen en moet de toedeling van de kosten van het waterschap recht doen aan de specifieke waterhuishoudkundige situatie in de beide waterschappen.

jh.coll.

Overzicht van de bestaande bepalingen in het reglement van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest inzake uitgangspunten omslagen

Artikel 31

Ter bestrijding van de kosten kunnen omslagen worden geheven van:

- a. de categorie ongebouwd;
- b. de categorie gebouwd;
- c. de categorie ingezetenen.

Artikel 32

Bij de toedeling van de kosten in het kader van de ingevolge artikel 119, eerste lid, van de Waterschapswet vast te stellen Kostentoedelingsverordening neemt het algemeen bestuur de volgende uitgangspunten voor de kosten van de waterkeringszorg, genoemd in artikel 4, tweede lid, onder a, in acht:

- a. het kostenaandeel van de ingezetenen in het taakgebied wordt bepaald op basis van de bevolkingsdichtheid van dat gebied;
- b. de kosten die niet zijn toegedeeld aan de categorie ingezetenen in het taakgebied, worden aan de categorieën ongebouwd en gebouwd in het taakgebied toegedeeld op basis van de verhouding tussen de waarde in het economisch verkeer van de ongebouwde en gebouwde onroerende zaken.

Artikel 33

Bij de toedeling van de kosten in het kader van de ingevolge artikel 119, eerste lid, van de Waterschapswet vast te stellen Kostentoedelingsverordening neemt het algemeen bestuur de volgende uitgangspunten voor de kosten van het kwantiteitsbeheer, genoemd in artikel 4, tweede lid, onder b, in acht:

- a. de kosten worden aan de categorie ingezetenen toegedeeld naar de mate waarin deze categorie voor zijn functioneren in het waterschapsgebied belang heeft bij de waterstaatkundige verzorging door het waterschap;
- b. de kosten die niet zijn toegedeeld aan de categorie ingezetenen worden aan de categorieën ongebouwd en gebouwd toegedeeld op basis van de bij benadering te bepalen kosten van het waterstaatkundige voorzieningenniveau van het geheel van de ongebouwde onderscheidenlijk de gebouwde onroerende zaken.

Artikel 34

Bij de toedeling van de kosten in het kader van de ingevolge artikel 119, eerste lid, van de Waterschapswet vast te stellen Kostentoedelingsverordening neemt het algemeen bestuur de volgende uitgangspunten voor de kosten van de vaarwegenzorg, genoemd in artikel 4, tweede lid, onder c, in acht:

de kosten van de vaarwegenzorg die na toepassing van artikel 98 van de Waterschapswet ten laste van het waterschap blijven, worden toegerekend aan de kosten van het kwantiteitsbeheer.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 24 februari 2004, kenmerk 8/6.6/2004001626;

gelet op artikel 133 van de Grondwet, hoofdstuk IX van de Provinciewet, de artikelen 2, 3, 4 en 6 van de Waterschapswet en artikel 22 van de Tijdelijke referendumwet;

 SLUITEN:

- I. de tekst van artikel 33 van de Reglementen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijvest als volgt opnieuw vast te stellen.
 - Bij de toedeling van de kosten in het kader van de ingeolge artikel 119, eerste lid, van de Waterschapswet vast te stellen kostentoedelingsverordening neemt het algemeen bestuur de volgende uitgangspunten voor de kosten van het kwantiteitsbeheer bedoeld in artikel 4, tweede lid, onder b, in acht:
 1. het kostenaandeel van de ingezetenen in de kosten van het kwantiteitsbeheer wordt bepaald op basis van de bevolkingsdichtheid in het waterschap;
 2. de resterende kosten van het kwantiteitsbeheer, die niet aan de categorie ingezetenen zijn toegedeeld, worden onderverdeeld in de kosten voor boezembeheer, waaronder de kosten van maatregelen ter bescherming tegen wateroverlast, en de overige kosten van het kwantiteitsbeheer, waarbij:
 - a. de kosten van het boezembeheer aan de categorieën ongebouwd en gebouwd worden toegedeeld op basis van de verhouding tussen de waarde in het economisch verkeer van de ongebouwde en gebouwde onroerende zaken;
 - b. de resterende kosten van het kwantiteitsbeheer worden toegedeeld aan de categorieën ongebouwd en gebouwd op basis van de bij benadering te bepalen kosten van het waterstaatkundige voorzieningenniveau van het geheel van de ongebouwde onderscheidenlijk de gebouwde onroerende zaken;
 3. in de kostentoedelingsverordening wordt aangegeven welke kosten, bedoeld in het tweede lid, onder a, aan het boezembeheer worden toegerekend;
- II. het onder I genoemde besluit op 1 juli 2004 in werking te laten treden.

Assen, 21 april 2004

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jh/coll.